

Vlaams
Parlement

vergadering **C113**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 25 januari 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het sensibiliseren over energiecontracten – 929 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de capaciteitstoeslag in nieuwe woonwijken zonder aardgas – 930 (2016-2017)	5

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het sensibiliseren over energiecontracten – 929 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Voorzitter, minister, we weten uiteraard dat de energiefactuur een belangrijk aandachtspunt blijft, niet alleen voor gezinnen, maar ook voor bedrijven. Een stuk van de factuur wordt bepaald door het contract dat wordt gesloten met de leverancier. Gezinnen en eigenlijk ook bedrijven, althans als ze op laagspanning zitten, kunnen daarvoor een beroep doen op de V-test, die daarvoor een handig instrument is. Ik heb die zelf ook al toegepast en heb daardoor vorig jaar al wat kunnen besparen. Het was zelfs goedkoper om een contract te zoeken via de V-test dan zich in te schrijven in een groepsaankoop van de provincie. De cijfers van 2016 leren ons dat maar liefst een vijfde van de gezinnen en een vierde van de bedrijven vorig jaar van leverancier is gewisseld, om op die manier ook de prijs van energie te kunnen drukken.

In de praktijk stellen we echter vast dat er zeker bij kmo's, dus laten we zeggen bij laagspanningsaansluiting, nog sprake is van veel kleine lettertjes die de energiecontracten hoog laten oplopen. De voorbeelden van misbruiken bij energielevering aan kmo's zijn legio. Zo is er sprake van een contract voor een bepaalde periode, waarin dan duidelijk staat dat men dat contract drie maanden op voorhand moet opzeggen. Die clause is minder beschermend voor kmo's dan voor particulieren. Anders wordt dat automatisch verlengd, en dat is dan tegen prijzen waarvan de leverancier wel zal opgeven wat ze zouden moeten zijn. Het gebeurt vaak dat kmo's een nieuw contract afsluiten, met die kleine lettertjes erin, dat ze vergeten om dat drie maanden op voorhand op te zeggen, en dan zitten ze plots met exorbitante schadevergoedingen. Ofwel, omdat ze dan toch moeten doorgaan met die leverancier, komt de factuur plots ver boven de gangbare marktprijs te liggen.

Daarnaast wordt bijvoorbeeld de prijs voor groene stroom niet correct een-op-een doorgerekend, worden wettelijke kortingen niet automatisch toegepast, wordt zelfs laagcalorisch gas als hoogcalorisch gas gefactureerd. In mijn vorige leven heb ik dat ook vaak moeten vaststellen bij kmo's. Die brave ondernemer betaalt dat omdat hij er zelf eigenlijk weinig van snapt.

Uiteraard kunt u zeggen dat wie een contract tekent, bij de les moet zijn. Hij moet zich bewust zijn van de kleine lettertjes. Hij moet zelf onderzoeken of het klopt wat in zijn contract staat. Hij moet desnoods een reminder in zijn agenda zetten dat hij tijdig zijn contract moet opzeggen. Misschien kunnen we echter toch bekijken of de overheid een rol kan spelen om de bedrijven en de gezinnen nog beter te sensibiliseren.

Minister, wat kunt u ondernemen om de contracten ook voor kmo's transparanter te maken en de betrokkenen zo beter te informeren over de bepalingen in het contract? Op welke manier kunnen ondernemingen en gezinnen worden gesensibiliseerd om bewust om te gaan met het energiecontract? Wat is uw standpunt als het erover gaat een gedragscode of deontologie met de energieleveranciers zelf af te spreken, en dat eventueel te koppelen aan een leveringsvergunning? Welke stappen kan Vlaanderen ter zake zetten?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Gryffroy, dank u voor uw vraag. In de eerste plaats wil ik onderstrepen dat ik uw bezorgdheden deel, zelfs volkomen deel.

Signalen dat er op de markt voor bedrijven nog steeds hoge verbrekingsvergoedingen worden gehanteerd door sommige energieleveranciers, hebben mij immers ook al bereikt. Voor alle duidelijkheid: zowel gezinnen als kmo's met een verbruik tot 50 megawattuur elektriciteit en tot 100 megawattuur aardgas kunnen gratis van leverancier veranderen en hoeven dus helemaal geen verbrekingsvergoeding te betalen, maar bedrijven met een hoger verbruik moeten inderdaad opletten voor een verbrekingsvergoeding.

Via de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) heb ik weet van praktijken om die bedrijven aantrekkelijke prijzen aan te bieden in het kader van een langlopend contract, tot vijf jaar, maar daar wel een heel hoge verbrekingsvergoeding aan te koppelen. Ik vind dat dat absoluut de marktwerking niet ten goede komt. Het wettelijk kader waarin de verbrekingsvergoeding verboden is voor gezinnen en kmo's, is de federale wet op de marktpraktijken. Vanuit Vlaanderen zullen we dus in de eerste plaats de dialoog moeten aangaan met de federale overheid om wantoestanden te bestrijden.

Sensibilisering inzake energie door de Vlaamse overheid verloopt in de eerste plaats via de website van het Vlaams Energieagentschap (VEA), www.energiesparen.be, maar ook via de website van de VREG. In dit kader is daar al heel wat relevante informatie terug te vinden, maar ook ik zal dit van zeer nabij volgen en hierover de betrokken partijen rond de tafel brengen.

Een gedragscode is zeker een potentieel interessante vorm van 'soft regulation'. Zoals reeds eerder in de commissie werd gezegd, is er federaal een herziening van het consumentenakkoord aan de gang. Zoals u weet, heb ik daarover reeds overleg aangevraagd, zodat ook dit punt kan worden aangekaart.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik bevestig uiteraard ook ons principe: contract is contract, in principe. Je moet je factuur maar controleren en weten wat je tekent. Ik zou echter toch willen aandringen op die deontologie. Volgens mij kan je wel werken met een gedragscode en die zelf koppelen aan de leveringsvergunningen. Ik verwijs naar vaststellingen in het verleden, die eigenlijk ook tot op heden gelden. Ik verwijs ook naar vroegere vragen. Ik heb het nog eens opgezocht. De federale regulator, de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG), beweerde toen zelfs dat een derde van de kmo's een van de vijf duurste contracten op de markt had, terwijl twee derde meer dan het marktgemiddelde betaalde.

Bij een verbruik van 50 megawattuur zou 80 procent zelfs 1000 euro te veel betalen. Bij 78,5 procent betaalt men 400 euro te veel en net geen 47 procent heeft een factuur boven het gemiddelde. Als je de optelsom maakt, zouden negen op de tien kmo's per jaar 700 euro kunnen besparen volgens een studie van de CREG. Als ze slecht onderhandeld hebben, hebben ze slecht onderhandeld. Maar als blijkt dat men niet altijd correct de waarde van de groenestroomcertificaten of andere heffingen doorrekent, waardoor de factuur al moeilijk is, dan gaat het niet meer over een te hoge leveringsprijs. Dan is dat zelfs een beetje bedrog: het is een goedkoop contract aangegeven voor de levering en de winst terugpakken op de gedeelten waarvan de gebruiker denkt dat het wel de correcte prijs is, want het zijn taksen en heffingen die één op één worden doorgerekend.

Minister, ik blijf aandringen om uit te zoeken of u de deontologie daar niet kunt aanscherpen als u dergelijke klachten met bewijsmateriaal erbij krijgt. U kunt dan overwegen om een boete te geven aan die leverancier – het afnemen van de leveranciersvergunning gaat misschien te ver – of u kunt de schandpaalmethode toepassen. Plaats het in de krant of op de website van de regulator. Het fenomeen dat men leveranciersprijzen zo laag mogelijk probeert te houden en

enkel maar daarover discussieert en de indruk geeft dat het goedkoop is maar het terugpakt op heffingen en taksen, is eigenlijk deontologisch niet correct.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): De meldingen over ontransparante en zelfs foutieve contracten, zijn mij ook al vaak ter ore gekomen. De uitdaging is om daar iets aan te doen. We leven natuurlijk in een vrije markt, maar dat wil niet zeggen dat mensen zomaar mogen doen wat ze willen.

Minister, u zegt zelf dat er vooral federale regels van toepassing zijn op de manier waarop facturen worden opgesteld en ook op het consumentenakkoord. Wat kunt u doen vanuit Vlaanderen om ervoor te zorgen dat die facturen juister en transparanter zijn?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord

Minister Bart Tommelein: Ik herhaal: ik ben het volkomen eens met jullie. Het belangrijkste wat ik kan doen, is sensibiliseren vanuit het VEA en de VREG, zodat de mensen begrijpen waarover het gaat, niet alleen voor dit maar voor heel veel zaken. Ze moeten goed opletten en facturen goed bekijken en gewaarschuwd zijn dat sommige zaken niet in orde zijn. Voor de rest zal ik, waar ik kan, mijn gewicht – en letterlijk is dat heel wat, mijnheer Danen – in de schaal werpen op het federale niveau bij de herziening van het consumentenakkoord. De collega van de heer Bothuyne is federaal minister van Consumentenzaken. Ik denk dat hij dan ook een duit in het zakje kan doen om daar beweging in te krijgen.

Andries Gryffroy (N-VA): Soms werkt de schandpaalthorie ook goed bij leveranciers. Als ze op de website op een lijst komen te staan met hoeveel overtredingen ze hebben begaan, dan zullen ze gauw het concept van hun denken veranderen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de capaciteitstoeslag in nieuwe woonwijken zonder aardgas
– 930 (2016-2017)**

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, ik heb al verschillende keren een opmerking gekregen uit het werkveld. Bij de aanleg van nieuwe wijken is men vandaag niet verplicht aardgas aan te leggen. Verkavelaars en projectontwikkelaars zijn nog steeds verplicht om mee te betalen voor dat aardgasnet via een capaciteitstoeslag. In het verleden was dat logisch omdat de kans groot was dat gezinnen achteraf toch beslisten om op aardgas te werken. Dan moesten ze nadien een aardgasaansluiting aanvragen. Als er niets is gepland in die verkaveling, kan het gebeuren dat de volledige kost ten laste valt van die ene woning. Daarom heeft men altijd gewerkt met het principe van de capaciteitstoeslag zodat extra kosten in woonwijken met warmtenetten of warmtepompen kunnen worden gebruikt, ook al is de kans zeer klein.

Ik heb daarvoor contact opgenomen met de distributienetbeheerders om te horen of dat klopt. De distributienetbeheerders stellen dat als ze dit niet zouden doen en er nadien dan toch een woning in die verkaveling aardgas vraagt, de kosten voor de aanleg van dat aardgasnet zouden moeten worden gedragen door de

distributienetbeheerder zelf. Lees: alle burgers, los van de verkaveling. De distributienetbeheerders willen net zoals de verkavelaars de kosten beperkt houden voor de netgebruikers en de toekomstige inwoners. Zij zijn ook vragende partij voor duidelijkheid hierover.

Minister, vindt u het logisch dat verkavelaars of projectontwikkelaars nog steeds moeten bijdragen tot het aardgasnet, ook al maakt men daar geen gebruik van? Er zijn heel veel projecten in de toekomst waar men duidelijk kiest voor een intern warmtenet of voor de warmtepompsystemen. Hoe gaat u er dan voor zorgen dat verkavelaars en distributienetbeheerders niet op onnodige kosten worden gejaagd? Zou iemand die een stuk grond in die verkaveling koopt waar geen aardgas wordt aangelegd, maar waar hij dat nadien wel aanvraagt, kunnen worden uitgesloten van de huidige gunstige kostenformule waarin de distributienetbeheerders de kosten dragen om de gasleiding tot aan de voordeur te brengen?

Artikel 4.1.13 van het Energiebesluit bepaalt de kosten die DNB's mogen doorrekenen. Kan de aanpassing van dit artikel hier een mogelijkheid bieden?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Gryffroy, zoals u weet behoort de uitbouw van het DNB-net tot de kerntaken van de distributienetbeheerder zoals bepaald in artikel 4.1.6 van het Energiedecreet. Verder is er een bepaling in het Technisch Reglement Distributie Gas die stelt dat de distributienetbeheerder in nieuwe aansluitingen moet voorzien tenzij dit economisch niet verantwoord is. Bij verkavelingen is meestal bepaald dat de verkavelaar de plicht heeft om te voorzien in aansluitbaarheid.

Het is evenwel aan de vergunningverlenende overheid, de gemeente dus, om bij het afleveren van de verkavelingsvergunning te beslissen of de aanleg van een aardgasnet opportuun is. De gemeente neemt deze beslissing na advies van de netbeheerder. De netbeheerder rekent voor de aanleg van de nutsvoorzieningen vastgestelde bijdragen aan. Deze bijdragen zijn tussenkomsten in de kosten van aanleg of uitbreiding van het distributienet, dit is te betalen door de initiatiefnemer van het project, bijvoorbeeld de verkavelaar.

Na deze intro, de antwoorden op uw vragen. Neen, dit is niet logisch, het probleem is echter dat het niet uitgesloten is dat er een aanvraag voor aansluiting in de toekomst zou kunnen volgen. Zoals u hoort, is er heel wat 'voorwaardelijk' in mijn antwoord. Dit kan evenwel vermeden worden door de vergunningverlenende overheid. Als de gemeente acht dat er geen net aangelegd moet worden, zoals op Antwerpen-Zuid, waar men kiest voor een volledig warmtenet, dat ik trouwens met de schepen van uw partij geopend heb nog niet zo lang geleden, dan moeten de verkavelaars niets betalen.

Zoals net reeds gezegd, als de gemeente oordeelt dat er niet in een gasnet voorzien moet worden, dan worden de verkavelaars en de DNB's niet op onnodige kosten gejaagd.

Diegene die achteraf een aansluiting vraagt in een verkaveling waar geen aardgas is aangelegd, zal hiervoor een tussenkomst in de kosten van de netbeheerder moeten betalen. De gunstige kostenformule zoals voorzien in artikel 4.1.13 van het Energiedecreet, geldt niet als er geen gasleiding in de straat aanwezig is.

Ik denk, mijnheer Gryffroy, dat u in uw vraag het Energiedecreet bedoelt en niet het Energiebesluit. Het door u geciteerde artikel handelt over de maximale kost voor een gewone aardgasaansluiting op een gasleiding die reeds in de straat aanwezig is. Dit is niet van toepassing als er geen gasnet aanwezig is. In dat geval is de volledige kost voor een aardgasaansluiting, inclusief de netuitbreiding, steeds voor de aanvrager van de gasaansluiting.

Wel is het zo dat indien vele bewoners van de verkaveling op termijn een aardgas-aansluiting zouden aanvragen – maar niet ingaan op het aanbod van de netbeheerder vanwege de kostprijs – de netbeheerder een nood zou detecteren, al dan niet onder toezicht van de bevoegde regulator, voor uitbreiding van zijn gasnet naar en in die verkaveling. Die kosten zouden dan voor rekening van de netbeheerder zijn, terwijl die eigenlijk destijds voor de verkavelaar hadden moeten zijn.

Het is duidelijk, als de gemeente beslist dat er geen gasnet nodig is en er ligt er ook geen, dan kan een individu niet zeggen: 'ik wil er wel één, op kosten van'. Natuurlijk, als meerdere burgers erom vragen, kan de stad er toch één leggen. Dat is een andere situatie. Dan komt het op de kap van de netbeheerder terecht en is de verkavelaar er in feite vanaf.

Dat is vermoedelijk de reden waarom de gemeente – na advies van de netbeheerder – nog aanstuurt op de aanleg van aardgasdistributieleidingen in nieuwe verkavelingen, ook als niet duidelijk is in welke mate hierop in de toekomst zal worden aangesloten door gebruikers. We gaan deze problematiek zeer pragmatisch moeten aanpakken. De gemeenten zullen dat ook moeten doen. U geeft mij een goed signaal. Het is mijn bedoeling om op korte termijn in gesprek te gaan met de steden en gemeenten. Als we andere producten aanprijzen naast gas, bijvoorbeeld warmtepompen en warmtenetten, dan komt dat met elkaar in conflict.

Het is algemeen bekend dat warmtepompen het moeilijk hebben door de hoge aansluitbaarheid op het gasnet in Vlaanderen. Het is een mes dat langs twee kanten snijdt. Het geeft een ongelooflijk comfort voor de meeste Vlamingen, maar het zorgt er ook voor dat het heel moeilijk is om mensen te overtuigen om over te schakelen naar een niet-fossiele brandstof.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het is iets ingewikkelder dan dat. Het voorbeeld dat u geeft, is correct. Maar ik heb een bericht gekregen van een DNB. Die zegt dat in het verleden verkavelaars moesten bijdragen in de kosten voor de aanleg van het aardgasnet. Zoals u zegt, als ze dat niet zouden doen, en achteraf vraagt een bewoner van een verkaveling aardgas aan, dan zouden de kosten van de aanleg volledig door de DNB moeten worden gedragen en dus door alle netgebruikers.

In het bericht staat ook dat door het verdwijnen van de verplichting voor de DNB's om de aansluitbaarheidsgraad te verhogen – dat is een beslissing – dit principe wordt herbekeken. Dan moet men een oplossing vinden voor het volgende probleem. Een verkavelaar zegt: ik wil geen aardgas om de aanlegkosten te vermijden. De gemeente gaat daar in principe mee akkoord. Toch rekent de DNB nog altijd die capaciteitstoeslag aan omdat ze nog altijd niet zeker zijn dat er achteraf toch geen aardgas kan worden aangevraagd.

Dat zijn de specifieke vragen die binnenkomen. Indien meerdere wooneenheden op één perceel worden gebouwd, blijven ze toch die capaciteitstoeslag vragen. U zegt dat de gemeente beslist op basis van een advies van de DNB. De DNB's worstelen daarmee. Als de projectontwikkelaar niet voor aardgas kiest en de gemeente gaat daarmee akkoord, moet de burger weten dat er geen aardgas ligt als hij daar iets koopt. Blijkbaar is dat niet duidelijk.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Gryffroy, u hebt een punt. We hebben heel recent de beslissing genomen om de verplichting om tot 99 procent te gaan, niet voort te zetten. Ik vind dat een logische beslissing. Als we de overstap naar warmtenetten en alternatieven voor aardgas willen maken, moeten we niet verplichten tot een volledige aansluitbaarheid. We hebben al een heel hoge aansluitbaarheid.

Dat ligt rond de 98 procent. We moeten daar geen verkeerde conclusies uit trekken. Ik denk dat u gelijk hebt. Het lijkt me onlogisch dat er nog tarieven worden aangerekend voor potentiële aanleg, terwijl de gemeente beslist heeft dat het niet moet. We gaan dat bekijken en desnoods aanpassen.

Ik vind het onlogisch, want dat zijn dan weer zaken die in de energiefactuur terechtkomen. Alles wat de DNB's doen, komt in de energiefactuur terecht. We zullen eens met een vergrootglas moeten bekijken wat de DNB's in feite allemaal juist aanrekenen en hoeveel van dergelijke zaken daarin zitten. Dat zijn potentiële kosten die ze aanrekenen. Dat wordt in de energiefactuur gestoken. Voor hetzelfde geld vraagt er niemand nog naar aardgas, en is dat gewoon kassakassa. We gaan dat eens grondig bekijken. Bedankt voor de tip.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Goed dat we het uiteindelijk eens zijn, want eerst zaten we op een ander spoor. De projectontwikkelaars zeggen: als we dat niet willen en de gemeente gaat akkoord, dan gaan we dat ook niet betalen. De DNB's gaan daar in principe mee akkoord, maar ze hebben schrik dat ze achteraf toch de factuur krijgen. Ze vragen heel duidelijk: wat moeten we doen zodat er achteraf toch zeker geen aardgas kan worden aangevraagd in die verkaveling? Hoe kan de overheid dat regeltechnisch oplossen?

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.